

**Становище, написано от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов**

Изготвил становището: доц. д-р Георги Маринов.

Автор на дисертационния труд: Анна Страшимирова Кършовска-Матева

Тема на дисертационния труд: Анализ и оценка на експортно-насърчителните организации

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд разглежда основните характеристики на организациите за насърчаване на експорта. Текстът е в 241 страници в класическа структура от увод, три основни глави и заключение. Използвани са 181 литературни източника на 5 различни езика. Към работата има и 4 приложения.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на разработката произтича от факта, че експортът с право се счита за двигател както на растежа, така и на технологичния напредък и жизнения стандарт. Това е особено валидно за малки отворени икономики, и още повече в периоди на кризи и нисък растеж. Публичните разходи, които държавите правят за стимулирането на експорта, чрез специално създадени за целта различни агенции, имат много висока ефективност. Същевременно в много от случаите, особено при относително нови агенции, дейността им е недостатъчно прецизирана, и това обстоятелство извежда на преден план необходимостта от създаване и апробиране на методика за мониторинг. Такава е представена в дисертацията, която е успешен опит за запълване на празнина в съществуващата литература.

Разработката акцентира и върху някои сериозни проблеми, например като цяло изнася на преден план рудиментарността на много от считаните за тривиални дейности по стимулиране на износа у нас. Силна вътрешна логика следва и разработеният набор критерии за анализ на дейността на разглежданите агенции.

Текстът на представения дисертационен труд е максимално изчистен, както фактологически, така и в стилово отношение, което подсказва за старателно проведена работа по осмисляне и утвърждаване на знанията. Обемът на разработката съответства на утвърдилите се представи за такива текстове у нас и в Източна Европа.

Използваният инструментариум е адекватен на поставените цели и задачи, прилагането му е извършено методично и добросъвестно.

В рамките на представения текст се демонстрира детайлно познаване на съвременната литература по разглежданата тематика, налице е много добре логически издържана структура на разработката с уместни препратки към наложилата се световна практика, изключително прецизно направено обобщаване на световния опит в областта, умело се полемира със съществуващите модели.

Изведени са ценни препоръки към дейността организациите за насърчаване на експорта, в частност на БАЕЗ.

На места има някои спорни твърдения, като например "но през последните десетилетия Китай постига забележителен ръст на експорта чрез правителствено насърчаване и подкрепа" (с. 74) - у читателя се създава впечатлението, че именно правителствените усилия са главния двигател на китайския износ, което най-малкото е труднодоказуемо. Считаю, че ако разглеждането на китайския опит отпадне, това би било от полза за представения текст, главно заради неприложимостта в Европа.

Авторефератът отразява представената разработка точно и пълно. Следва да се отбележи обаче, че от намаляване на обема му може само да се спечели за адекватното възприемане. Идеите в дисертацията са представени на научната общност, чрез четирите научни публикации, направени през последните 5 години.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Главни приноси на текста са разработената единна методика за анализ и оценка на организациите за експортно насърчаване и предложените препоръки към българските организации. Определено принос е и конкретният анализ на опита на 33 държави в тази област. Значимостта на получените резултати трудно може да бъде оспорена, тъй като налице е много удачно синтезиране на опита на други държави, който да бъде използван от българските агенции.

Много добро впечатление прави времевата обвързаност на теоретичния преглед, при която теориите се разглеждат през призмата на конкретните исторически обстоятелства, което определено допринася за правдоподобността на формулировките.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Интересно би било в рамките на защитата да се доразвие въпросът как стои експортното подпомагане в среда на увеличаващи се търговски бариери и информационна несигурност (фалшиви новини, хибридни войни, политически заплахи

- например Китай в момента и т.н.). Също любопитен въпрос е доколко уместно би било подпомагащите износа мерки да бъдат насочени към конкретни търговски платформи - например alibaba.com, тъй като от една страна те си имат спецификите, от друга страна реализираните обороти там са огромни, и има силно присъствие на малки и средни предприятия.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд е завършено самостоятелно научно изследване, съдържащо научни и научно-приложни приноси. Изпълнени са и всички изисквания на нормативните документи. Затова убедено подкрепям присъждането на ОНС “доктор” на Анна Страшимирова Кършовска-Матева.

Дата: 02.02.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Г. Маринов)